

14.02. 5-А (1 група) укр.мова Добровольська В.Е.

Опис. Побудова опису

Повторення: іменник як частина мови

Мета: поглибити знання учнів про типи мовлення, їх функції, удосконалити вміння розрізняти тексти-розповіді, тексти-описи і тексти-роздуми, ознайомити з особливостями побудови опису приміщення і природи; удосконалити вміння визначати тему й основну думку висловлювання, його належність до певного стилю; розвивати мовленнєво-комунікативні вміння здійснювати типологічний аналіз текстів, в яких поєднано різні типи мовлення (характеризувати їх зміст, структуру, мовні особливості), сприймати й усно відтворювати зв'язне висловлювання.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми, мети й завдань уроку

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок учнів

IV. Виконання практичних завдань творчого характеру

Дослідження-порівняння

Прочитати тексти. Визначити їхню типологічну належність.

Текст 1

Костик зітхає: ну чого це брат ніколи не хоче обговорити з ним гру? Сам же казав, що він на футболі розуміється, як суддя міжнародної категорії. Потім Костик думає: Олег, звичайно, усе вже обговорив із тренером. На те ж він і тренер. І при цій думці йому стає легше: Олег добре знає, як йому грати.

Отже, можна зовсім не хвилюватися за нього. Такі м'ячі з «дев'ятки» витягатиме, що стадіон тільки охатиме від захвату (*М. Слабошпицький*).

Текст 2

На полі вже починається розминка. Костя стає в Олега за воротами. Йому добре буде видно кожен братів рух. — Тільки щоб я і слова не чув од тебе під час гри, — гукає йому Олег.

І спритно ловить м'яча. — Щоб ти мене не відволікав!.. Начеб Костик сам не знає того! Начеб він хоче Олегові заважати! Звичайно ж, мовчатиме як риба.

Нарешті обидві команди вибігають на центр поля. Привітання, оплески стадіону. А м'яч уже у грі (*М. Слабошпицький*).

Творче спостереження з елементами зіставлення

Прочитати висловлювання. До якого типу мовлення вони належать? Чи однаковий стиль мовлення?

Текст 1

До чого ж гарно й весело було в нашому городі! Ото як вийти з сіней та подивитись навколо — геть-чисто все зелене та буйне. А сад було як зацвіте весною! А що робилось на початку літа — огірки цвітуть, гарбузи цвітуть, картопля цвіте. Цвіте малина, смородина, тютюн, квасоля. А соняшнику, а маку, буряків, лободи, кропу, моркви! Чого тільки не насадить наша невгамовна мати (О. Довженко).

Текст 2

Рельєф дна, як і рельєф суходолу, дуже різноманітний: є на ньому підводні гори і підводні рівнини. У рельєфі дна Світового океану можна виділити такі частини: шельф — затоплені прибережні частини материків з глибинами від 0 до 200 м; материковий схил — це поверхня дна від 200 до 2000 м, що стрімко обривається; ложе Світового океану — глибинна частина дна. Вона нерівна. В ложі Світового океану виділяють підводні хребти та глибоководні рівнини (З підручника).

- **Опис** — це текст,
в якому хтось або
щось описується

- **Текст-опис** вказує на
розмір, колір, зовнішній
вигляд, запах, смак,
характер, форму, вік.

Текст – опис складається з таких частин:

Опис

Частина , в якій передається загальне враження про предмет.

Частина , в якій розкриваються ознаки предмета.

Висновок (але може і не бути).

V. Закріплення знань, умінь і навичок.

1. Прочитати текст «Дуб». Визначити тип мовлення. Визначити тему та ідею тексту. Виписати іменники.

Дуб

Дуб – це велике
могутнє дерево.
Стовбур у нього
товстий, гілки кремезні
розлогі. Листя і жолуді
дуба є їжею для
багатьох тварин. Це
дерево може жити
кілька століть.

2. Колективне складання тексту-опису приміщення.(за планом, записаним у зошит)

ПЛАН

- 1. Розташування приміщення, його площа.
- 2. Скільки вікон, куди вони виходять?
- 3. Як і чим освітлюється?
- 4. Колір стін. Їх оздоблення.
- 5. Які є меблі?
- 6. Які є допоміжні речі?

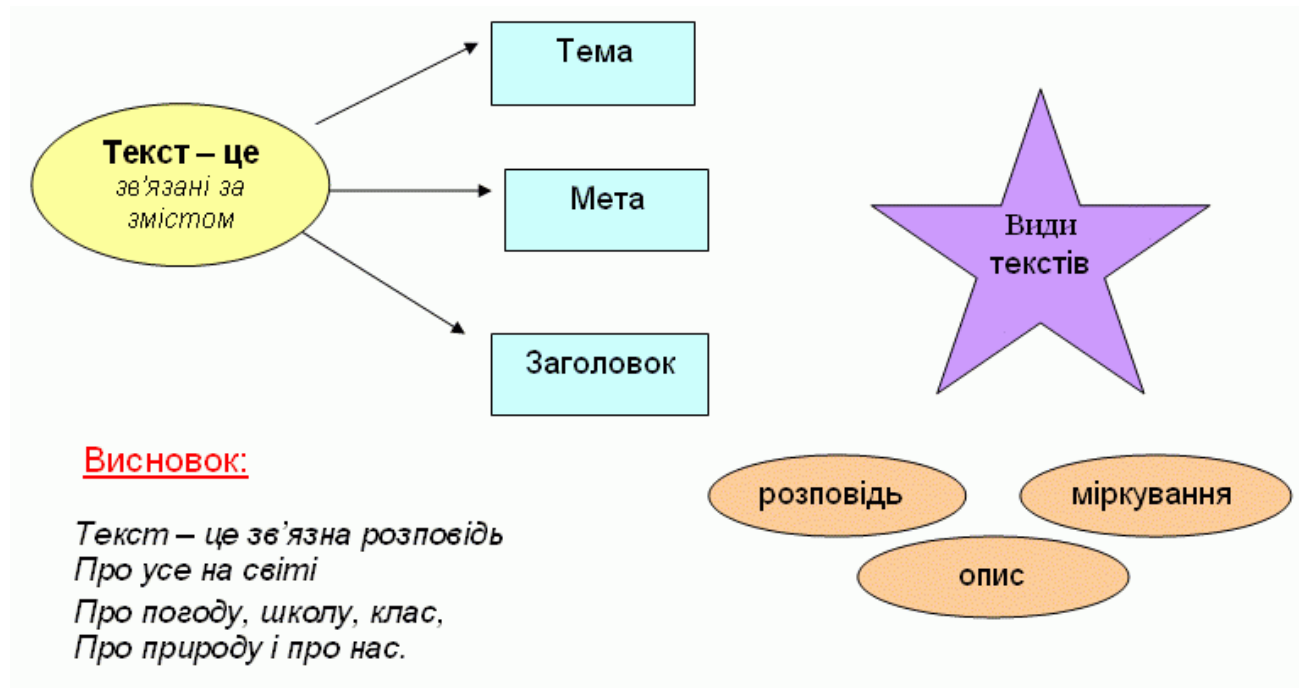
Отже, треба знати, що таке опис.

Опис — це один із типів мовлення, за допомогою якого ми характеризуємо предмети, називаючи найбільш важливі для них ознаки.

Тому потрібно вивчати дійсність, спостерігаючи навколишній світ, бачити ознаки, знаходити слова для найточнішого його опису, постійно збагачувати свій словниковий запас.

VI. Домашнє завдання

1. Скласти опис своєї кімнати за поданим планом.
2. Записати узагальнювальну таблицю «Текст і типи мовлення».(вивчити)

Фотозвіт ВСІЄЇ виконаної роботи надішліть на освітню платформу Human Або ел. пошту cucerochka@bigmir.net